

BX 1757
L 547
7
845

FONDO BIBLIOTECA PUBLICA
DEL GOBIERNO DE NUEVO LEON

THEOLOGIA

MORALIS.

LIBRI SEPTIMI

TRACTATUS SEXTUS.

CAPUT III.

De Impedimentis Matrimonii.

978. Impedimenta alia sunt Impedientia, alia Dirimentia. — 979. An Ecclesia possit constituere impedimenta dirimentia? — 980. Quis possit ea constituere? Dub. 1. An Episcopi? — 981. Dub. 2. An impedimenta dirimentia apposta ab Ecclesia obligent infideles?

978. — « Duplicis generis sunt impedimenta: quædam illicitum tantum, alia insuper irritum Matrimonium reddunt. »
» Priora dicuntur impedientia, posteriora dirimentia. »

979. — Non dubitant Hæretici nostri temporis posse Ecclesiam constituere impedimenta Matrimonium impedientia; ant tamen posse constituere dirimentia. Sed Conc. Trid. sess. 24. *Can. 4.* sic statuit: *Si quis dixerit Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta Matrimonium dirimentia, vel in his constituendis errasse, anathema sit.* Nec obstat dicere, quod Ecclesia nequit invalida reddere Sacramenta instituta à Christo Domino, quando celebrentur cum debita materia et forma. Nam resp. quod Sacramentum Matrimonii subsistit in illius contractu; quare, etsi Ecclesia Sacramentum invalidare non possit, potest tamen ob bonum commune spirituale, ratione cuius supremam habet potestatem super populum Christianum, invalidare contractum, sine quo Sacramentum minimè conficitur.

980. — Hanc autem facultatem ad dicendi impedimenta dirimentia, certum est habere Summum Pontificem, et Concilium Generale auctoritate illius confirmatum.

Sed dubitatur 1. an habeant illam etiam Episcopi ex potestate ordinaria in suis Diocesisibus? Attento jure naturæ, affirmant *Sanch. l. 7. D. 1. n. 9. Pont. l. 6. c. 1. n. 12. item Sol. Trull. Bonac. et alii ap. Salm. c. 11. n. 8.* Ratio, quia Episcopi possunt in suis diocesisibus, quod Papa potest in Ecclesia

universali, nisi aliquid Pontifex sibi expressè reservet, ut sentiunt *Sotus de Just. l. 10. q. 1. a. 3. in fin. ad 2. Pont. l. 6. c. 1. num. 12. Cabass. T. J. l. 1. c. 8. 6. cum. Panorm. et Jo. Andr. ac. Sanch. de Matr. l. 1. D. 62. num. 3. cum Abul. Arag. Vic-tor Coe. Perez, Hurt. Henr. Majol. Verarc. et aliis; excep-tis tamen iis quæ pertinent ad statum universæ Ecclesiæ, prout est res Fidei definire. Negant verò *Suar. t. 5. D. 7. Se. 4. n. 5. Lug. R. mor. l. 1. D. 45. et Salm. n. 9. cum Con. Dian. Perez, et Dic.,* quia res maximi momenti non sunt decernendæ, nisi à Suprema Sede. Cæterum ipsi *Sanch. et Pont.* fatentur, quòd, estò nulla sit lex prohibens Episcopis inducere impedi-menta dirimentia, id tamen vetitum est ex inveterata consuetu-dine. Sed præter hanc consuetudinem, refert Bened. XIV *de Syn. l. 8. c. 10. n. 2. Urb. VIII suo Decreto approbasse De-clarationem S. C. ubi id expressè vetitum fuit, ac insuper Pon-tificem præcepisse, ne in posterum hoc in dubium revoca-retur.**

981. — Dubit. 2. An impedimenta dirimentia ab Ecclesia assignata obligent Infideles? Resp. cum *Sanch. ibid. n. 3. Salm. n. 10. Bec. Aers.* etc. tantum obligare infideles viventes in lo-cis Summo Pontifici temporaliter subjectis, cum ibi universaliter adstringantur legibus contractu; secus, si alibi degant.

DUBIUM I.

Quæ sint impedimenta impediencia tantum.

982. Quæ reddant Matrimonium illicitum? I. Ecclesiæ vetitum, scil. prohibitio Episcopi, etc. — 983. II. Tempus feriarum, quo prohibentur solemnitates, Benedictio, etc. — 984. Dub. 1. An tunc liceat consummare? Dub. 2. An liceat consummare ante Benedictionem? — 985. III. Catechismus. IV. Crimen, scil. incestus, raptus, uxori-cidium, etc. V. Sponsalia. — 986. VI. Votum castitatis, aut Religio-nis. Dub. 1. An Episcopus possit dispensare in voto castitatis emisso post Matrimonium? — 987. Dub. 2. An in voto emisso ante Ma-trimonium, ad debitum petendum? An id possint Mendicantes? Dub. 3. An aliquando Episcopi, etiam ad Matrimonium contrahendum? — 988. Impedit etiam Matrimonium, I. Clandestinitas II. Omissio Benedictionis. — 989. III. Omissio Denunciationum. — 990. Dub. 1. An peccet graviter Parochus eas omittens, si aliunde sciat non esse impedimentum? Et quod dicitur de obligatione Denuncia-tionum ante Matrimonium, idem dicitur post illud. Quid, si una tantum Denunciatio omittatur? — 991. Dub. 2. An Denunciatio-nes faciendæ in Ecclesia, et in Missa? Dub. 3. In qua Parochia de-beant fieri? — 992. Dub. 4. In quibus diebus festivis. Et an ali-quando possint fieri in diebus ferialibus? — 993. Quando sint repe-tendæ? — 994. De obligatione denunciandi impediencia. — 995. Dub. 1. An teneatur denunciare impedimentum qui illud probare nequit? — 996. Dub. 2. An unus testis de impedimento impediatur Matrimonium. — 997. Requisita, ut talis testis impediatur. — 998. Dub. 3. An sufficiat unus testis, si sponsalia fuerint jurata?

— 999. An fama impediatur Matrimonium. Quid si Judex privatam ha-buerit notitiam famæ, aut ipsius impedimenti? — 1000. An contra-hens teneatur impedimentum fateri? — 1001. Quid debeat agere Parochus cognito impedimento? — 1002. Dub. 1. An Parochus teneatur impedire Matrimonium, si ipse solus noverit impedimen-tum? Dub. 2. Quid si Ordinarius solus sit impedimenti conscius? — 1003. Qui possit dispensare in Denunciationibus? — 1004. An Episcopus, et ob quam causam? — 1005. Causæ ob quas Episco-pus tenetur dispensare. — 1006. Causæ ob quas non tenetur, sed potest dispensare. — 1007. Dub. 1. An possit dispensare Vicarius Generalis? Dub. 2. An aliquando Parochus possit dispensare, aut saltem declarare?

982. — « RESP. Præter peccatum mortale, et excommunica-tionem, sex potissimum reddunt Matrimonium mortaliter illi-citum, scilicet.

« I. Ecclesiæ vetitum, II. nec non Tempus feriarum; III. At-que Catechismus, IV. Crimen, V. Sponsalia, VI. Votum,

« Impediunt fieri, permittunt facta teneri.

« Dicitur I. *Vetitum*, id est prohibitio Ecclesiæ, quæ fit ab » Episcopo, vel Parocho, ob dubium impedimenti alicujus, vel » inhabilitatis inter copulandos. Vide *Bon. qu. 1. p. 14. n. 1.* » * (Et tunc Sponsi contrahendo graviter peccarent; leviter tamen, » si prohibitio sit ob venerationem alicujus festi, *Salm. c. 14. » n. 1.*) *

983. — « Dicitur II. *Tempus feriarum*, quod secundum *Trid.* » *sess. 14. c. 10. de reform.* incipit nunc ab Adventu Domini » usque ad Epiphaniam inclusive: et à die Cinerum usque ad » octavam Paschæ inclusive. Quo tempore non prohibetur ipse » contractus, aut ejus consummatio, sed tantum nuptiarum so- » lemmitates, ut est benedictio nuptiarum, solemniss sponsæ in » domum sponsi traductio, solemniora convivium, et tripudia, etc. » * (Sed hæc non sub gravi, nisi excessus sit magnus: imò, si fiat. » moderate, nulla erit culpa, ut ait *Sanch. l. 7. D. 7. n. 18.*) » » Neque *Trid. sess. 24. c. 1.* prohibet matrimonium consum- » mari ante benedictionem, sed tantum hortatur, ne fiat. Vide » *Bon. l. c. Sanch. l. 7. d. 7. Con. d. 30. Fill. t. 10. p. 2. c. 9.* » *M. Per. d. 43. s. 10. n. 7.* » (V. Not. I, pag. 329.)

984. — Dubit. 1. an liceat consummare Matrimonium tem-pore feriarum? Negant *D. Th. in 4. D. 32. art. 7. q. 4. Fagn. in. c. Capellanus de Fetiis n. 6. item S. Anton. et plures Ca-nonistæ ap. Sanch. l. 7. D. 7. n. 21. et probant ex c. Nec uxerem q. 4. ubi eo tempore interdicitur uxoris traductio; ex quo inferunt interdicti etiam usum conjugii, quia propter hunc traduc-tio prohibetur. Sed verius affirmant *Sanch. l. c. n. 23. Pont. l. 6. c. 8. n. 9. Bellarm. l. 1. de Matr. c. 31. circa fin. et fusè N. SS. P. Bened. XIV, Notif. 80. n. 17. cum Diana, Croix, Bon. Pignat. Perez, Fill. Monac. et aliis; idque confirmat ex quadam Declarat. S. C. edita die 10 Jun. 1684. ubi dictum fuit per-missam esse temporibus vetitis traductionem Sponsæ ad domum**

Sponsi, modò fiat absque solemnitatibus. Et ratio est, ut ait præfatus Benedictus, quia non sunt imponenda certa onera, ubi manifesta lex non adest illa præscribens. Ad Canones autem qui opponuntur, respondet idem Pontifex eos consilii esse, non præcepti. Hinc refert Van-Esper reprehendentem Canonistas, qui nimis addicti rigorosis antiquorum Canonum expressionibus, in præceptum reducerunt, quod potiùs erat consilii.

Dubit. 2. an liceat consummare Matrimonium ante Benedictionem sacerdotalem? Negant plures, quorum alii dicunt esse tantùm veniale, ut *Caj. Soto, Cocarr. Led. Henr. etc. ap. Boss. de Matr. t. 1. c. 9. n. 11.* Alii tenent esse mortale, ut *Conc. p. 302. n. 16. ac. Palud. Gulielmus, et Rosell. ap. Escob. l. 25. n. 238. et S. Ant. 3. p. tit. 1. c. 16. §. 1.* qui putat Conjuges toties peccare tunc mortaliter, quoties coeunt. Id probant ex pluribus Canonibus, quos affert *Sanch. l. 3. D. 12. n. 1.* Probabiliùs tamen, et communiùs dicunt nullum esse peccatum. *Nav. Man. c. 22. n. 83. Pont. l. 5. c. 2. n. 3. Laym. c. 4. n. 12. Salm. c. 8. n. 80. Viva qu. 4. art. 4. n. 6. Pal. p. 13, §. 5. n. 8. cum Con. et Led. Escob. n. 943. cum Vill. Ochag. Sanch. l. c. n. 7. cum Palac. Veracruz, Philarch. etc. Boss. l. c. n. 12. cum Bellar. Barb. Gutt. Fill. etc.* Idemque docet Bened. XIV eadem Notif. 80. n. 17. Probatur 1. ex c. *Nostrates. 30. qu. 5.* ubi expressè dicitur id nullum esse peccatum his verbis: « Sicque demum benedictionem, et velamen coeleste suscipiunt. Peccatum autem esse, si hæc cuncta in nuptiali fœdere non interveniunt, non dicimus. » Probatur 2. Trident. sess. 24. c. 1 ubi: « Præterea eadem S. Synodus hortatur, ut Conjuges, ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent. » Per tò hortatur clarè denotat Concilium id esse consilii, non præcepti. Et idem habetur ex Rituali Rom. de *Sacram. Matr.* ibi: « Moneat Parochus Conjuges, ut ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent, neque Matrim. consumment. » Cuique patet, monitionem non importare præceptum. Conveniunt tamen omnes, quòd omissio absoluta Benedictionis non excusetur saltem à veniali: vide dicenda n. 988. v. Secundum.

985. — « Dicitur III. *Catechismus*: Quod impedimentum contrahitur ab eo, qui respondet pro infante, quando supplentur cæremoniæ post baptismum collatum in necessitate* (Dicitur tamen *Salm. c. 14. nu. 3. Catechismus esse illam professionem Fidei, quæ ante baptismum fit nomine baptizandi. Sed hoc impedimentum probabiliùs est sublatum per Trident. ut Salm. l. c. cum Pal. etc. Et sic decisum à S. C. refert Diana 3. p. de Sacram. R. 26.)* Sed videtur sublatum per *Trid.* secundùm *Sanch. Fag. Conin. Fill.* qui ideo monent Parochos, ut in libro distinguant paternos Catechismi à patris Baptismi. V. *Bon. l. c.**

• Dicitur IV. *Crimen*, ut 1. Incestus cum consanguinea conjugis in primo, vel secundo gradu, scienter admissus (qui im-

pedi matrimonium cum quacumque alia persona: vide *Perez d. 23. s. 5.*) vel cum propria matre, vel filia. 2. Raptus alienæ sponsæ. 3. Uxorididium. 4. Presbyterididium. 5. Susceptio propriæ prolis ex Baptismo, ad impediendam redditionem debiti. 6. Publica pœnitentia, quamdiu durat. 7. Matrimonium cum Moniali. Verùm hæc per non usum sunt sublata: Vide *Laym. hic. cap. 15. ex Nav. Sanch. l. 7. d. 16. Con. d. 30. d. 3. (Sic etiam Conc. p. 342. n. 15. et Salm. c. 14. num. 15. cum Sanch. et communi: excepto voto, interdicto, et sponsalibus. Episcopus autem tantum in interdicto potest dispensare, Salm. ib. n. 16.)**

« Dicitur V. *Sponsalia*, scilicet cum una contracta, et non dissoluta. *Con. d. 30. d. 3. Sanch. Fill. Bon. l. c. n. 5.*

986. — « Dicitur VI. *Votum*, scilicet simplex sive castitatis, sive religionis, sive non nubendi. » Vide *Sanch. l. 5. d. 13. Regin. l. 31. c. 24. nu. 184. Bon. l. c. num. 7.*

Notandum hic, quòd votum Religionis, aut castitatis absolutum non potest ab Episcopo dispensari ante Matrimonium; secus si fuerit conditionale, aut pœnale, ut dictum est de *Voto. l. 3. n. 260. Q. 3.*

Sed dubitatur 1. an possit Episcopus dispensare in voto castitatis à Conjugibus emisso post consummatum Matrimonium? Resp. Affirmativè cum *S. Ant. 3. p. tit. 1. c. 24. §. 2. in fin. Pal. p. 1. n. 16. Bon. p. 15. num. 5. Sanch. l. 8. D. 11. n. 3. et 4. et ibi Arag. Man. et Gutt. ac Salm. c. 14. n. 13. et ibi Aversa, et Corneio, contra Lopez, et alios.* Ratio, quia votum hoc non est omnimodæ castitatis, cum nequeat obligare ad non reddendum debitum, nisi (bene advertit *Sanch. n. 4.*) emittatur ante consummationem, cum animo ingrediendi Religionem. Censent autem *Salm. d. num. 13.* etiam Vicarium Generalem Episcopi posse dispensare in hujusmodi voto, ex concessione generali, quam ipse habet ad omnes casus episcopales. In voto tamen castitatis Conjugum de mutuo consensu emisso solus Papa dispensare valet, ut communiter docent *Sanch. Spor. Anacl. etc. ap. Ferraris Bibl. v. Debitum Conj. n. 4.*

987. — Dubit. 2. an possit Episcopus dispensare, in voto castitatis emisso ante Matrimonium, ad petendum debitum? Negant *Less. l. 2. c. 40. n. 126. et Cajet. Sylo. Tol. ac Led. ap. Sanch. l. 8. D. 12. n. 2.* nisi adsit necessitas, puta periculum incontinentiæ. Sed communiùs, et valde probabiliter affirmant *Sanch. n. 4. cum S. Ant. Soto, Val. Sa, Vega, Henr.* et pluribus aliis, item *Elbel v. 382. n. 71. Tamb. de voto. c. 17. §. 4. num. 54. Auctor libri Istruz. ver i Noo. Conf. p. 2. c. 15. nu. 31. Barb. Al. 37. num. 9. cum Sayr. Gutt. et Sylo. ex D. Th. ac Conc. t. 10. p. 344. in princ. cum Nav. et Henr.* Ratio, tum quia lex reservationum est in ædificationem: esset autem in destructionem, si Pontifex vellet sibi reservare talem dispensationem cum tanto periculo quod communiter adest: tum quia (ut ait *Sanch.*) hæc facultas dispensandi conceditur Episcopis ex consuetudine, quæ jurisdictionem præbet ex. c. *Cum contingat de Foro compet.*

An autem in hoc voto possint dispensare Confessarii Mendicantes? Communiter affirmant *Pal. D. 4. p. ult. §. 1. n. 18. Wi-gandt. tr. 16. n. 160. Resp. 3. Sanch. l. 8. D. 16. n. 3. cum Cor-dub. Veracr. Palac. Manuel., et Henr. Cont. Tourn. t. 2. p. 244. cum Suar. et Laym. ac Salm. c. 14. num. 14. cum Gutt. Candido, Diana et Aversa. Et hoc virtute Privilegiorum plurimorum Pontificum, quæ referemus infra n. 1128. et signanter vi Privilegii S. Pii V vivæ vocis oraculo. Id admittit etiam Pontius l. 8. c. 20. n. 12. quando scilicet votum castitatis est emissum ante Matrimonium; negat verò, si post Matrimonium contractum, quia, ut ait (et idem dicunt *Manuel., et Veg., ap. Sanch. n. 5.*) Privilegium S. Pii loquitur tantum de dispensatione voti emissi ante Matrimonium. Sed verius *Sanch. et Salm. l. c.* admittit pariter de voto emissio post Matrimonium, quia, licet virtute Privilegii S. Pii non possint Regulares dispensare, possunt tamen virtute aliorum Privilegiorum, vi quorum valent ipsi dispensare in omnibus votis, in quibus Episcopi dispensare possunt jure ordinario, ut procul dubio Episcopi jure ordinario in eo voto dispensant, cum tale votum non sit omnimodæ castitatis; vide dicenda *dict. n. 1128.* An autem Regulares possint dispensare in impedimento affinitatis in ordine ad petendum debitum? Vide dicenda n. 1076. *vers. Insuper.**

Dubit. 3. an Episcopus, urgente necessitate, et periculo continentia, possit dispensare in Voto Castitatis ad Matrimonium contrahendum? Resp. affirmative: vide dicta l. 3. *de Voto n. 258. v. Notandum II.* Et ita tenent *Sanch. Dec. l. 4. c. 40. n. 34. cum Suar. Led. etc. item Salm. de Voto c. 3. n. 97. et Less. l. 2. c. 40. n. 127. cum Nav. Sot. et Sylv. dummodo periculum sit in mora, et non sit facilis aditus ad Papam. Cæterum ante Matrimonium Episcopus, excepto voto castitatis, et sponsalibus cum altero initis, potest universè in aliis impedimentis impedientibus dispensare, sicut etiam in omnibus Matrimonio supervenientibus; *Croix. et Salm. c. 14. nu. 13. cum Pal. Bon. etc.* Vide dicenda n. 1126.*

988. — « Dixi in Responsione, *potissimum*: quia præter supra dicta, alia tria impedimenta numerantur.

« Primum est clandestinitas: Etsi enim valeat matrimonium clandestinè contractum, ubi Tridentinum non est receptum, non licet tamen sub mortali. Ubi autem Trident. est receptum, saltem quoad punctum matrimonii, est irritum, de quo sequenti dubio.

« Secundum, omissio benedictionis: quia sine hac, etsi valide, illicite tamen contrahitur matrimonium, saltem primum, ut ex *c. Nostrates, et c. Sponsus q. 5. docent. Bon. qu. 4. p. 6. num. 2. Sanch. l. 7. d. 82. Sa, Henrig. Fill. etc.*, qui tamen concedunt non esse mortale. (Ut *commun. docent Sanch. l. 7. D. 82. n. 9. Boss. t. 1. l. 9. c. 9. n. 9. Mazz. t. 4. p. 195. n. 3. cum communi et Escob. n. 649. cum Soto, Sa, Hurt. etc.*) intellige, per se loquendo, nam per accidens ratione præcepti particularis, scandali, vel contemptus, ut si omittant nihil fa-

ciendo, ac si esset res vana, vel vile, ac puerile hærent ei se subijcere, docet *Per. d. 43. s. 10. n. 4.* posse esse mortale: Dixi *primum*: nam secundæ nuptiæ non benedicuntur, nisi primæ non fuissent benedictæ. Quòd si autem alter conjugum sit viduus, alter verò primas nuptias celebret, aut saltem nunquam fuerit benedictus, etsi jure antiquo non licuerit, nunc tamen quibusdam locis consuetudo habet, ut benedicantur; ut vid. *Bon. l. c.* Et patet ex *Agenda.* Debet autem fieri in templo à proprio Parocho, sine cujus licentia si quis faciat, manet ipso facto suspensus, donec absolvatur ab Ordinario Parochi, à quo benedictio erat accipienda.

989. — « Tertium, si contrahatur Matrimonium sine præviis proclamationibus, sine quibus, etsi valeat, non licet tamen sub mortali, ut habet communis (quanquam *Sanch. l. 3. d. 5. n. 7. et Gasp. Hurt. d. 5. n. 59.* putent, non esse mortale unam) omittere, quando certum est iuraliter, nullum subesse impedimentum; sed contrarium docet *Per. d. 42. s. 1. num. 7. ex Con. et Pontio*) nisi Episcopus, vel ejus Vicarius dispenset, ut patet ex *Trid. s. 24. c. 1.* quod circa eas præcipit sequentia: 1. Ut fiant in Ecclesia, inter Missarum solemnias. Possunt tamen fieri in Oratorio, vel juxta Ecclesiam, aliove loco, confluyente magno populo. 2. Ut fiant à proprio Parocho, vel alio Sacerdote de ejus licentia. Ut fiant in Parochia propria, et quidem utriusque contrahentis, uti declaravit Congregatio. 3. Ut fiant tribus diebus festivis, non immediatis, continuis tamen, id est, qui feriatis quidem diebus, nullo tamen festo interpolentur. *V. Bon. p. 2. q. 6.* »

990. — Plura dubia hinc discutienda. Dubitatur 1. an peccet mortaliter Parochus, si assistat Matrimonio, omissis Denunciationibus, sine dispensatione Episcopi, quando jam per diligentiam certus factus fuerit nullum subesse impedimentum? Negant *Sotus, Machad. et Led. ap. Sanch. l. 3. D. 5. n. 3.* quia (ut aiunt), cessante adæquatè sine legis, cessat lex. Sed communissimè et verius affirmant *Sanch., n. 6. Pont. l. 5. c. 30. n. 3. Bon. p. 6. nu. 7. Escob. n. 547. Boss. t. 1. c. 8. n. 3 et 14. Barb. All. 32. n. 2. Ronc. p. 153. q. 1. R. 1. et Salm. c. 8. n. 77.* cum aliis pluribus. Ratio, tum quia, esto per diligentiam Parochus impleat finem Tridentini, transgreditur tamen diligentia formam, quam Concilium præscribit; quod cum sit in re gravissima, non excusatur à mortali, nisi urgens adsit necessitas, quæ moram non patiat; tum quia alias non adæquatè satisfit fini præcepti Denunciationum, nam diligentia Parochi non satis supplet effectum Denunciationum ad impedienda mala, quæ alioquin evenire possunt, eò quòd, neglectis Denunciationibus, si supervenit impedimentum, filii reputantur illegitimi, etiamsi contrahentes impedimentum ignoraverint, ut habetur ex *c. fin. §. Si quis de Clandest. despons.* quando contra legitimi habitus fuissent, si præcessissent Denunciationes, ut in *c. Ex tenore. Qui filii sint legit.* Præterea in Trident. *Sess. 24. c. 5.* contrahentibus sine Denun-

ciationibus adimitur spes de obtinenda dispensatione impedimenti, scilicet consanguinitatis, vel affinitatis (non autem publicæ honestatis ut declaravit S. C. ap. *Farinac.* prout refert *Bossius. n. 27.*) Hoc autem quod dicitur de Denunciationibus faciendis ante Matrimonium; idem dicendum de obligatione eas faciendi post nuptias contractas ante consummationem; ita rectè docent *Sanch. l. 3. D. 11. n. 5. Pont. l. 10. c. 4. n. 2. Salm. c. 8. n. 94. Pal. p. 3. §. 5. n. 6. Esc. nu. 612. cum. Palud. Trull. et Vill. ac Boss. c. 8. nu. 6. cum. Nav. Laym. Con. Bon. Reg. Diana, etc.* (contra *Dic. Lop. et Led.*) Quia Concilium, juxta textum mox supra allatum, æquè præcipit fieri Denunciations ante Matrimonium, quam postea ante ejus consummationem. Et bene addunt *Pontius, ac Pal. l. c. Boss. n. 7. Sanch. n. 5. cum. Navarr. et Man. ac Escob. num. 614. cum. Con. Trull. et Leand.* (contra *Henriq.*) Conjuges consummantes ante Denunciations toties peccare graviter, quoties copulantur, quia toties copulantur cum eodem periculo fornicationis; Unde oppositum mihi videtur dicendum, si ipsi certi essent nullum subesse impedimentum, quia, violato jam præcepto Tridentini, per consummationem, illud amplius non urget. (*V. Not. II, pag. 329.*)

An autem, omittere unam Denunciationem sit mortale? Pariter affirmant *Pont. l. c. ac Pal. Con. et Leand. ap. Escob. n. 549.* Sed probabiliter negant *Sanch. n. 7. Boss. l. c. et Escob. n. 550. cum. Fill. Bard. Gutt. Led. Diana, Veracr. et Vill.,* quia respectu ad totum præceptum videtur gravis materia. Imò *Salm. c. 8. n. 78. cum. Trull. Reb. et aliis,* putant nec esse mortale, si etiam, duæ Denunciations omittantur; sed huic probabilius contradicit *P. Conc. p. 298. n. 4.*

991. — Dubit. 2. an Denunciations debeant fieri in Ecclesia, et inter Missarum solemnias? Revera sic præscribitur in Trident. *Sess. 24. cap. 1.* et in Missa Parochiali, vel Conventuali, arbitrio Parochi, etiam contradicente Capitulo, ut declaravit S. C. Vide *Zachar. ap. Croix l. 6. p. 3. n. 474.* Sed probabiliter dicunt *Sanch. l. 3. D. 3. n. 9. Barb. All. 42. a. n. 15. et Ronc. pag. 163. q. 1. R. 2.* posse etiã fieri in Ecclesia tempore Concionis, vel Processionis. Imò *Wigandt tr. 16. n. 96. v. Quid, Sanch. l. c. Laym. c. 4. n. 20. Barb. in c. l. Trid. n. 21. Boss. c. 7. n. 13. Escob. n. 558. cum. Fill. Vill. Dian. Trull. etc.* (contra *Pont. l. c. n. 6. et Hurt. Led. Posseo.*) aiunt posse fieri extra Ecclesiam in loco magni concursus, quia sic jam obtinetur finis Concilii. Idque probabile videtur, saltem sine mortali, etsi adsit aliqua causa, sine ulla culpa.

Notat autem *Boss. c. 7. n. 99. cum. Marchino,* quòd tempore pèsis, si nequeant fieri Denunciations in Ecclesia, et non possint induci Sponsi ad Matrimonium differendum, tunc Episcopus potest vel permittere ut fiant Denunciations per vocem præconis, aut per Edicta loco publico affixa, et hoc in quocumque die; vel eas remittere, et ad id etiam tenetur, si urgeat necessitas, juxta dicenda *n. 1005.* Quòd si nequeat adiri Episcopus,

Parochus bene potest, et juxta urgente causa etiam tenetur Sponsos conjungere, postquam sit certior factus nullum subesse impedimentum. (*V. Not. III, pag. 329.*)

Dubit. 2. in qua Parochia debeant fieri Denunciations? Certum est faciendas esse in Parochia utriusque contrahentis, ut dicunt communiter cum *Busemb. Sanch. lib. 3. D. 6. num. 4. Laymann c. 4. n. 9. Pal. n. 13. §. 3. n. 2* et alii passim; quia sic fert consuetudo. Excipiunt *Laym. cap. 4. n. 10. Boss. cap. 7. num. 18. et Salm. c. 8. num. 72. cum. Dicast.* nisi Parochiæ essent valde propinquæ. Sed dubium fit ubinam faciendæ Denunciations, si alter Sponsorum de brevi moratur in aliquo loco? *Pont. l. 5. c. 30. n. 5.* putat sufficere, si fiant in loco ubi ille actu degit. Sed longè probabiliùs *Sanch. n. 6. Con. D. n. 60. Barb. All. 32. n. 11. Ronc. p. 153. q. 1. R. 3. et Escob. n. 556. cum. Gutt. Henr. Reg. Ochag. etc.* ex Declar. S. C. dicunt omnino fieri debere in Parochia unde discessit, quia Denunciations ideo fiunt, ut impedimenta manifestentur, ac propterea oportet eas fieri, ubi Sponsi diutius sunt commorati. Et hîc notandum, quòd si alter Sponsorum sit externus, Parochus non debet facere Denunciations, nisi postquam ipse per fidem authenticam probaverit statum liberum coram Ordinario, ut habetur ex Instructione S. C. S. Officii, quæ observatur apud *Genet. ad calcem in Tract. de Matr. t. 5. et apud Pitton. de Matr. n. 1734.* Et pluries declaravit S. C. Denunciations necessario faciendas in loco originis, ut refert *P. Zacharia apud Croix l. 6. p. 2. n. 476.* Quoad Vagos autem Tridentinum *sess. 24. c. 7.* præcipit Parochis non assistere eorum Matrimoniis, nisi post diligentem inquisitionem adhibitam, et nisi prius ab Ordinario licentiam assistendi obtinerint. Hinc rectè ait *Ronc. p. 168. q. 4.* in fine, quòd graviter peccaret Parochus, si tale præceptum non servaret, esto alioquin Matrimonium esset validum, cum Concilium nullam irritantem clausulam apposuerit. Vide alia dicenda circa Vagos *n. 1089.*

992. — Dubit. 4. in quibus diebus possint fieri denunciations? In Trid. *sess. 24. c. 1.* præscribitur, ut fiant *tribus continuis diebus festiis.* Praxis fert (prout ait *Ronc. p. 153. q. 1. R. 2.*) ut Denunciations fiant tribus diebus festiis *continuis,* ita tamen ut non intercedat alii dies festivi, sed non immediatis (nempe tribus Festis Paschatis), ut sentiunt ipse *Ronc. et Barb. All. 32. Sanch. l. 3. D. 6. n. 8. Pont. lib. 5. c. 39. n. 8. et alii,* quia tempore tam brevi non satis obtineretur finis Concilii. Ac probabiliter dicunt *Salm. c. 8. n. 75. cum. Trull. Hurt. Reg. Leand., etc.* posse fieri etiam in tribus festis immediatis, quia in Concilio dicitur *continuis diebus festiis,* nec ibi excipitur, quòd non sint immediati. Et sic pariter dicunt *Salm. l. c. cum. Trull. Aversa, et Leand.* (citant etiam *Bon. Con. et Dian.,* sed non bene, ut mox videbimus) posse fieri Denunciations tribus diebus festiis discontinuis, modo plures dies festi non intercedant, quia sic sufficienter jam satisfiit intento Concilii. Sed veriùs *Sanch. l. 3. D. 5. n. 8. Pal. p. 13. §. 3. n. 4. Bon. p. 6. n. 19, et Escob. n. 508.*

cum *Con. Vill. Dian. Machad. et Reg.* censent id non esse quidem mortale (contra *Henriq.*) quia non videtur gravis transgressio, sed non excusari à veniali, quia jam transgreditur præscriptum Concilii.

An autem possint fieri Denunciationes diebus ferialibus, si ex aliqua causa fieret magnus concursus in Ecclesia? Negant *Pont. l. 5. c. 30. n. 7. et Fill. Leand. Hurt. etc., apud Escob. n. 560. ex Decl. S. C.* Sed probabiliter affirmant *Sanch. l. 3. D. 6. n. 10. Bonac. p. 6. n. 10. Barbos. Alleg. 32. n. 15. Boss. cap. 7. n. 6. cum Laym. Reg. et Posseo. et Escob. n. 562. cum Ochag. Reg. et Gutt. ex alia contraria Declar. S. C. apud Ochag.* quia sic jam satis impletur finis Concilii. Saltem probabile est id posse fieri sine culpa gravi, ut diximus *n. 991. de Denunciationibus factis extra Ecclesiam in loco magni concursus.*

995. — « 1. Licet statim post ultimam proclamationem contrahere, etiam eadem die: non licet autem differre ultra 4 menses, intra quos si non contrahant, repetendas esse denunciations declaravit *Congreg. in sess. 24. cap. 1. de Reform. (Et Salm. c. 8. n. 75. cum Pontio, et Leand.)** Imò Rituale Romanum duos tantum menses permittit, intra quos si non contrahatur, jubet repetere denunciations, nisi videatur aliud Episcopo. (*V. Not. IV, pag. 329.*)

994. — « 2. Post proclamationes tenetur sub mortali, qui novit impedimentum, illico denunciare, quantumvis secretum esset, ad impedienda gravia mala, v. gr. incestum, sacrilegium, etc. Si tamen inde alteri periculum infamiae nasceretur, is ex charitate prius esset monendus, ut à Matrimonio desisteret. *Sanch. l. 3. d. 13. Fag. p. 2. l. 6. c. 5. Henr. Laym. l. 3. tr. 3. p. 2. c. 4. n. 8., etc. commun. contra Pontium, d. 5. q. 6. qui negat teneri denunciare, si sit occultum. Idemque tenent Mart. Perez d. 43. s. 6. n. 1 et seq., sed cum hac limitatione, si tantum audiverit, et nesciat à quo, vel si pro foro interno sit dispensatum, vel si metuat magnum scandalum, aut periculum, vel si sciat contrahentes esse in bona fide.*

Certum est 1. quòd si impedimentum possit per testes probari, quilibet illud sciens denunciare tenetur, sive impedimentum sit dirimens, sive impediens, esto sit occultum et infamatorium, nempe quod ortum habuerit ex peccato; ita *Pal. p. 12. §. 6. n. 1. Pont. l. 5. c. 34. n. 3. Boss. t. 1. c. 7. n. 158. et Salm. c. 8. n. 95. cum Trull. Ao. Dic. et communi.* Quivis enim tenetur manifestare peccatum occultum alterius quod est tertio nocivum, quando Prælati legitime id præcipit prout præcipit Episcopus imponens (dum fiunt Proclamationes) omnibus consciis alicujus impedimenti, ut revelent, et tenentur revelare etiam ii qui noverint impedimentum sub secreto naturali, et adhuc eum juramento non propalandi, ut dicunt *Sanch. l. 3. D. 16. n. 6. Escob. n. 622. cum Pal. et Card., Boss. n. 176. cum Barb. et Fag. ac Salm. cum aliis, ex D. Th. 2. 2. q. 33. ar. 8. ad 1. ubi docet promissionem et juramentum non obligare, quando imminet damnum Communitati,*

vel tertie personæ, prout in nostro casu utrique damnum imminet. Advertunt tamen præfati AA. antequam fiat denunciatio, præmittendam esse correptionem fraternam, et etiam pluries, nisi probabiliter non sit profutura; modò periculum non sit in mora. Certum est 2. quòd si impedimentum sit occultum, et jam fuerit pro eo ob-
tenta dispensatio quoad forum internum, illud sciens non tenetur denunciare: secus si adesset publica fama de impedimento, et dispensatio esset occulta, ut *Sanch. l. 3. D. 14. nu. 4. Boss. n. 167. et Pal. l. c. n. 2.* Certum est 3. quòd si noveris impedimentum ex auditu, sed non recordaris à quo, vel si accepisti à persona non fide digna, non teneris denunciare: *Sanch. n. 7. Pont. n. 1. Pal. n. 3. cum Gutt. et Farinac. ac Boss. n. 164 et 165. cum Nav. Con. Bon. Fill. Cord. et Hurtad.*

995. — Sed dubitatur 1. An, si tu solus impedimentum noveris, nec possis probare, teneris illud denunciare? Prima sententia, quam tenent *Pontius l. 5. c. 34 à n. 6. Dian. 3. p. tr. 4. R. 221. ac Sa, Major, et Gabr. apud Salm. c. 8. n. 97. negant, quia nemo tenetur denunciare impedimentum quod probare non potest; unde sic arguunt: Aut sponsi sunt in bona, vel in mala fide; Si in bona non peccant contrahendo Matrimonium; Si in mala, nihil proficies, cum testimonium unius non sufficiat ad nuptias impediendas. Secunda verò sententia communissima et veteri affirmat teneri, si commodè potes, eamque tenent *Sanch. l. 3. D. 13. num. 2. Pal. p. 12. §. 6. num. 5. cum Hurt. Con. Henr. Coo. et Hurt. Escob. l. 25. n. 625. cum Laym. Bon. Barb. Fag. Arag. et Lop. Boss. n. 173. cum Fill. et Reg. ac Salm. n. 97. cum Dic. Trull. Leand., etc.* Ratio, quia, si Sponsi sunt in mala fide, bene proficiet revelatio ad vitandum peccatum, cum testimonium unius de impedimento satis est ad Matrimonium impediendum, ut diximus *n. 878. dub. 1. et mox fusiùs probabimus in dub. seq.* Si verò in bona fide, proficiet saltem ad reparandam injuriam materiale Sacramenti. Diximus, si commodè potes, nam cum tuo gravi damno, aut aliorum scandalo, non teneris denunciare, cum neque lex Ecclesiastica, neque præceptum correctionis obliget cum gravi incommodo, aut scandalo aliorum.*

996. — Dubit. 2. An sufficiat unus testis de impedimento, ut Episcopus prohibeat contrahi Matrimonium? Adsunt quatuor sententiæ. Prima sententia, quam tenent *Pont. l. 5. c. 34. n. 8 et 9. atque c. 36. n. 2. et Diana p. 3. tr. 4. R. 12.* dicit sufficere si impedimentum ortum habeat ex crimine; si verò non provenit ex peccato, sed ex cognitione carnali, aut spirituali, requiri duos testes fide dignos, nisi adsint alia adminicula quæ plenam faciant probationem. Secunda sententia omnino opposita, quam tenet *La Croix l. 6. p. 3. n. 215.* dicit, quòd si impedimentum non sit ob crimen, sufficiat ad impediendum unus testis fide dignus; si verò ob crimen, requiruntur saltem duo, quia tunc agitur de præjudicio tertii, adversus quem nequit ferri iudicium sine plena probatione. Tertia sententia, quam tenent *Con. p. 201. n. 12. et Salm. c. 8. nu. 106 cum Trull. Dic. Aversa, etc.* dicit

sufficere unum testem qualecunque sit impedimentum, modò testis ille sit omni exceptione major, et deponat ex certa scientia. Quarta demum sententia communissima, et verior, quam tenent *Sanch. t. 1. D. 71. Panorm. in c. Super eo. de Test. Nao. Man. c. 2. n. 83. Ronc. p. 154. qu. 7. R. 1. Pal. p. 32. n. 3. cum. Con. Covarr. et Mascard. ac Boss. tom. 1. c. 7. n. 133. cum Host. Syloest. Gutt. Farinac. Barb. Piasac. Comit. Hurt., etc.* absolute docet, sufficere unum testem ad impediendum Matrimonium, etiamsi non sit omni exceptione major, modò habeat qualitates infra explicandas. Id probatur 1. ex *c. Super eo de Test. et attest.* ubi sic habetur: «Matre asseverante (intellige alterius Sponsorum) ipsos esse consanguineos. non debent conjungi, quia præsumptio est non modica, quòd se linea consanguinitatis attingant. Si verò Matrimonium est firmatum, non debet sine plurium juramento dissolvi.» Probatur 2. ex *c. Præterea. 12. de Spons.* ubi, cum quidam vir cupiebat contrahere Matrimonium, ejus consanguineus assererat eum cum Sponsa coivisse, respondit Papa: «Ut matrimonium ipsum fieri, nisi juramentum intervenisset, districtè prohibeas, ne aeterius inde contingat.» Ex quo textu rectè inferunt *Sanch. n. 3 et 4. cum Mascard. et Alex. de Neoo; ac Boss. n. 142. cum Panorm. Gutt. et aliis supra citatis*, hoc procedere, etiamsi testis accusator, vel denunciator, et etiam sit criminosis, suamque turpitudinem alleget. Ratio nostræ sententiæ est, quia, licet quando agitur de præjudicio tertii, plena requiratur probatio, attamen cum hîc agatur de vitando periculo Animæ, nempe si fortè Matrimonium contraheretur cum impedimento, minori probatione jus contentum est. Secus verò dicendum, ut bene aiunt *Sanch. n. 8. cum Panorm. et Boss. n. 155. cum Gutt. contra Palud.* si agatur de præjudicio tertii, et non agitur de peccato vitando, puta si testis allegaret fornicationem Sponsæ, vel quid simile, tunc enim bene requiritur plena probatio ex *c. Licet, cap. Veniens et c. Omni de Testam.*

997. — Quamvis autem (ut diximus) ad impediendum Matrimonium non requiratur, ut testis sit omnino integer, requiritur tamen I. ut ipse non tantum denunciaret, sed etiam deponat, esto sponte se offerat ad deponendum, ut dicunt *Sanch. dict. D. 71. n. 10. cum Alex. de Neoo, et Boss. n. 146. cum Gutt.* Nisi talis testis denunciando probaret de fama impedimenti, ut aiunt idem AA. ex *c. Non in duo de Spons.*, quia tunc sufficit, ut tantum denunciaret, quin deponat. II. Ut deponat cum juramento; *Ronc. loc. cit. Sanch. num. 12. cum Host. Panorm. Palud. Præ. Lop. etc. Pal. p. 32. n. 4. cum Covarr. et Gutt., ac Boss. num. 147. cum Coninc. Barbos. et Hurt.*, quia in iis quæ sunt in præjudicium tertii, non creditur testi nisi jurato, ex *c. Tua. de Cohabitat. Cleric. III.* Ut deponat non ex auditu, sed ex certa scientia, ut *Roncag. ib. Sanch. n. 12. cum Abb. Cov. Præp. etc. Pal. d. n. 4. cum Con. et Gutt. ac Boss. n. 284. cum Navarr. et Riccio.* Excipiunt tamen AA. citati, et *Salm. c. 8. n. 107. ex c. Licet de Testib.*

nisi impedimentum sit consanguinitatis vel affinitatis; tunc enim sufficit, ut testis deponat se illud audisse a duobus fide dignis, et maxime a consanguineis Sponsorum, qui magis sunt idonei ad probandam vel negandam consanguinitatem, ut *Boss. n. 152. cum aliis.* IV. Demum requiritur ut testis ille non sit persona vilis, dummodo factum non sit ita occultum, ut nequeat probari nisi per vilem personam, quia ubi deest facultas probandi, admittitur probatio etiam per se non sufficiens; ita *Pal. l. c. cum Menoch. Boss. n. 145. cum Gutt. et Sanch. n. 13. cum Panorm. et communi; contra Goffred.*

998. — Dubit. 3. An si sponsalia fuerint jurata, sufficiat unicuique testis deponens impedimentum ad impediendum Matrimonium? Negat *Glossa in c. Præterea de Sponsal. v. Nisi, ac Palud. Henr. Lop. etc. ap. Sanch. l. 1. D. 71. n. 9.*, quia in præfato textu *Præterea* supra allato expressè dicitur non sufficere unum testem, si sponsalia sint jurata. Sed probabilius affirmant *Sanch. l. c. cum Cov. et Veracr. Pal. p. 32. num. 6. cum Gutt. et Masch. ac Boss. c. 7. num. 144. cum Host. Præp. Hurt. etc.* modò testis ille sit fide dignus, et deponat ex certa scientia. Ratio, quia, si fama impedimenti bene sufficit ad dissolvenda sponsalia, ut habetur ex *c. Super eo, de Consanguin.* tantò fortius debet sufficere testis integer, qui efficacius probat, quam sola fama; idque certum esse apud omnes testantur *Pal. n. 6. et Sanch. l. 2. D. 45. n. 27.* Ad textum autem oppositum in *cit. c. Præterea*, rectè respondent *Panorm. in d. c. Super eo, atque Sanch. Pal. et Boss. II. cc.* quòd in casu textus præfati non esset testis ille omnino integer, tum quia allegabat turpitudinem suam, tum quia non deponerat in forma testimonii.

999. — Notandum autem hîc, quòd fama impedimenti satis sit ad impediendum Matrimonium, ut expressum habetur in *c. Super eo, de Consang.* Nisi fama infirmetur juramento Consanguineorum, ut excipiunt *Sanch. l. 1. D. 71. n. 18. et Pal. p. 32. n. 7. cum Abb. Gutt. etc.*, ex *c. Cum in tua, de Spons.* Inò addit *Sanch. l. c.* quòd juramentum ipsorum contrahentium etiam valet adversus famam arbitrio Judicis. Probabilius autem censet *Pal. dict. n. 7. cum Gutt.* (contra *Palaum*) in probationem famæ oportere, ut testis denunciaret cum juramento, cum ipse *Sanch.* fatetur (ut supra dictum est *num. 997 ad II.*) in judicio non crediti testis non jurato, ubi agitur de præjudicio tertii. Præterea notandum, quòd notitia privata famæ non sufficiat Judici, ut possit nuptias impedire, sed tantum ut possit inquirere de impedimento, ita communiter *Sanch. n. 15. Pal. l. c. cum Gutt. et Boss. c. 7. n. 128. cum Innoc. Barb. et aliis.* An autem possit Judex impedire Matrimonium, si sciat privatim impedimentum esse notorium? Negat *Pal. ib. cum Gutt.* dicens requiri, ut talis notorietas sit probata in judicio; nam aliàs notitia esset privata, ex qua Judex nequit ferre judicium. Hæc opinio probabilis videri posset alicui ex eo quòd Judex debet judicare secundum allegata et probata, juxta dicta *Tom. 4. l. 4. n. 208.* Sed probabilior est

mihî sententia affirmans, quam tenent *Sanch. num. 16. cum Glossa in l. 1. C. Qui ado. quos, etc. ac Boss. nu. 127. cum Bart.*, quia alias Judex, pronuntiando sententiam de Matrimonio contrahendo, cooperaretur ad ineundum Matrimonium nullum, quod esset intrinsecè malum.

1000. — « 3. Contrahens ipse, legitime interrogatus de impedimento occulto, tenetur illud fateri, vel Matrimonio abs-
» tinere, nisi dispensationem pro foro conscientie acceperit :
» tunc enim fateri non tenetur, nisi Judex aliunde habet suffi-
» cientem probationem. *Sanchez, Sylo. Laym. l. c. n. 10. V. Bon. l. c. Perez d. 43. s. 7. n. 2. (Ita communiter Sanch. l. 3. D. 14. n. 2. Pont. l. 5. c. 33. n. 1. et Boss. c. 7. n. 182 et 188 cum Laym. Con. Fill. etc. An autem sponsi teneantur fateri copulam incestuosam, si in Dispensatione adsit clausula : Nisi copula fuerit habita ? Vide dicenda num. 1135.)* »

1001. — « 4. Parochus, cognito impedimento, tenetur prohibere
» Matrimonium, et remittere ad Episcopum, vel ejus Officialem,
» neque potest assistere. *Sanch. l. 3. de 15. Matr. Perez d. 43. s. 7. n. 9. etc. (cum Salm. c. n. 8. nu. 103. et communi)* » contra
» Pontium. Nisi tamen ex sola confessione nosset; tunc enim nullo
» modo posset negare Matrimonium, sive publicè sive privatim
» petenti, neque illum admonere officii extra confessionem, licèt
» in confessione posset, ac deberet. Et tunc, si quidem sine magno
» scandalo à Matrimonio non possent desistere nec vellent, sua-
» dere ut contrahant communi consensu, sub conditione, si Papa
» dispenset, animo tantisper cohabitandi ut fratres (non autem
» quoad torum) donec accedat dispensatio, et iterum contrahant.
Ita ex *Beja, et Pont. l. 5. c. 35. Per. l. c. qui addit, si id omnino*
» nolint, persistentque petere, debere Parochum assistere. »

1002. — Dubit. 1. an Parochus, si ipse solus noverit impedimentum, teneatur impedire Matrimonium publicè petitum? Si impedimentum denunciatur ab aliis, certum est ex *c. fin. de Claud. desp. teneri Parochum interdicere nuptias, et rem ad Ordinarium deferre, ut ille cognoscat. Dubium fit, si solus Parochus impedimentum sciat extra Confessionem, an possit et teneatur nuptias impedire? Negat Pont. l. 5. c. 35. n. 5 et 6. eadem ratione ductus, ut dixi supra in Dub. 1. n. 995, quia nemo tenetur denunciare quod probare non potest. Affirmant tamen verius *Sanch. l. 3. D. 15. n. 11. Boss. c. 7. n. 193. Ronc. p. 154. p. 7. R. 2. Pal. p. 2. §. 7. nu. 3. Coq. et Gutt. ac Escob. num. 628. cum Henr. Hurt. etc.* Ratio, quia si equilibet tenetur (ut diximus *d. n. 995.*) impedimentum revelare, etiamsi ipse solus illud sciat, à fortiori tenetur Parochus, cui ex officio incumbit consulere salutem suarum ovium. Nec obstat, quod peccatori occulto, publicè petenti Sacramentum, illud non sit denegandum; nam responderetur cum *AA. cit.* quòd hoc procedat, quando impedimentum dumtaxat reddit illicitam Sacramenti susceptionem; secus verò, si impedimentum (præter susceptionem) præbet occasionem aliorum damnorum et culparum.*

Dubit. 2. an Ordinarius, qui solus conscius sit impedimenti, teneatur Matrimonium impedire? *Sanch. l. 3. D. 15. nu. 11. Pont. l. 5. c. 35. n. 5 et Pal. p. 12. §. 7. n. 4. cum. Hurt. Con. et aliis, sentiunt eum nec teneri, nec posse, quia nemo potest esse Judex et testis. Sed probabilius affirmant Bon. p. 301. n. 11. Escob. nu. 634. cum Leand. Bon. cap. 7. num. 205. cum Con. et Hurt. et Salm. cap. 8. nu. 104. cum Avers. Trull. Dicast. etc.* Ratio, tum quia bene potest esse aliquis Judex et testis, quando agitur de peccato impediendo; tum quia eo casu saltem potest ipse Ordinarius deferre impedimentum ad Judicem Superiorem, et etiam ad suum Vicarium, (ut aiunt *Salm. cum AA. cit. d. n. 104.*) ut ille judicium proferat; Et ad hoc ipse Episcopus tenetur, ut impediatur peccata quæ ex Matrimonio invalido oriuntur.

1005. — « 5. Potest Episcopus, vel ejus Vicarius, non autem
» Decanus Ruralis dispensare, vel ut una tantum fiat proclama-
» tio; vel ut fiant post contractum subito factum coram Parocho,
» et testibus, ante consummationem; vel etiam ut plenè omi-
» tantur, si justa causa subsit, v. g. timor, ne alioqui malitiosè
» impediatur Matrimonium, pudor contrahentium, senium,
» inconstantia, status disparitas, metus scandali, infamiae, incon-
» tinentiae, etc. *Bon. l. c.*

« 6. Etsi, quando per dispensationem contractum est Matrimo-
» nium, ante proclamationes postea faciendas conjux non te-
» neatur, nec debeat alteri reddere debitum, priusquam factæ
» fuerint; quando tamen certi sunt nullum subesse impedimen-
» tum, non peccare mortaliter consummando, tenent *Sot. Led. Texed. contra Sanch. apud Dian. p. 9. t. 8. R. 19.*

« 7. Etsi Parochus dispensare non possit, potest tamen in casu
» necessitatis per epikeiam declarare, præceptum hoc hic et
» nunc non obligare; v. g. si moriturus concubinam velit ducere,
» ob prolis legitimisationem. » *Bon. l. c. ex Sylo. Sanch. etc.*

1004. — Quoad dispensationem Denunciationum, observa-
» quæ habentur in *Trid. sess. 24. cap. 1.* ubi: « Quòd si aliquando
» probabilis fuerit suspicio Matrimonium malitiosè impediri
» posse, si tot præcesserint Denunciationes, tunc vel una tantum
» Denunciatio fiat, vel saltem, Parocho, et duobus vel tribus
» testibus præsentibus, Matrimonium celebretur. Deinde ante
» illius consummationem Denunciationes in Ecclesia fiant, ut si
» aliqua subsint impedimenta, facilius detegantur nisi Ordina-
» rius ipse expedire judicaverit, ut prædictæ Denunciationes
» remittantur: quod illius prudentiæ et judicio S. Synodus re-
» linquit. »

1005. — Quamvis autem à Concilio *l. c.* concedatur Episcopo facultas dispensandi in Denunciationibus, ob solam causam si timeatur quòd Matrimonium injustè impediatur, tamen communiter dicunt DD. quòd etiam ob alias justas causas Episcopus potest, et quandoque tenetur in Denunciationibus dispensare; licèt enim Concilium unicam dumtaxat assignasset, eam tamen exemplativè, non taxativè proposuit; præterquam quòd rem

hanc statim postea prudentiæ Ordinarii reliquit; ita *Sanch. l. 3. D. 7. n. 1. Pont. l. 5. c. 32. num. 1. Cabass. l. 5. c. 20. nu. 2. Pan. p. 13. §. 4. num. 8. Barb. All. 32. num. 27. Ronc. p. 154. q. 4. R. 2. Conc. p. 300. n. 7. Wigandt. tr. 16. n. 96. v. Dico. Escob. l. 25. n. 587. Salm. c. 8. num. 89. et Boss. t. 1. c. 7. n. 34. cura aliis (contra *Cefal. et Borell.*) et ita pluries declaravit S. C. Concilii, ut referunt *Escob. num. 586. et Boss. l. c. qui præsertim ex Bellarm. in d. cap. 1. Trid.* has Declarationes affert: « Denunciationes possunt omitti non solum ex causis hinc expressis. » sed ex aliis bene visis Episcopo, qui has Denunciationes potest remittere etiam post Matrimonium contractum, et ante confirmationem. » Item in alia Declaratione: « Episcopus potest has omnes Denunciationes remittere, etiamsi non sit rationalis suspicio, quod possit Matrimonium impediri, quia reliquitur suæ prudentiæ. »*

Docent etiam communiter DD. quod, si oporteat ad vitandum grave damnum commune vel privatum, spirituale aut temporale, et adhuc si expediat ad notabile bonum spirituale aut temporale Communitatis, vel alterius privati, Episcopus non solum potest, sed etiam tenetur dispensare; ita *Sanch. l. 2. D. 10. n. 5. Pont. 2. n. 6. Barb. n. 51. Pal. §. 5. n. 1. Ronc. l. c. R. 1. cum Gutt. Boss. num. 103. cum Con. Bon. Fill. et Hurt.* Hujusmodi igitur causæ ob quas Episcopus tenetur dispensare, sunt I. Si adsit probabilis timor, ne Matrimonium malitiosè impediatur juxta sensum Tridentini. II. Si matrimonium sit necessarium ad vitandum damnum, sive infamiam contrahentium, vel prolis, nempe si concubinarii reputabantur conjuges, vel si præcesserit defloratio, et timeatur ne vir mutet voluntatem; item si alter Sponsorum esset in articulo mortis, et esset proles legitimanda; *Sanch. n. 6. Boss. n. 103. Ronc. l. c. cum Barb.* III. Si imminet periculum animæ, corporis, aut fortunæ, *Sanch. et Ronc. ll. cc. Boss. n. 93.* IV. Si Sponsus statim sit longè profecturus, et urgeat necessitas contrahendi ob unam ex causis supra descriptis, *Boss. n. 90.* V. Si parentes, vel Tutor prætendant, ut virgo nubat indigno; *Escob. num. 587. cum Cajet.* VI. Addit *Ronc. l. c.* si imminet tempus Adventus, vel Quadragesimæ, et aliàs urgeat periculum incontinentiæ, vel gravis præjudicii. Ratio hujus videtur esse, quia non licet consummare Matrimonium ante Benedictionem nuptialem. Verùm (juxta nostram sententiam allatam n. 984. *Dub. 2.*), cum nulla sit culpa ante Benedictionem consummare, meliùs dicendum est, posse propter hanc causam Episcopum dispensare, sed non teneri, ut dicunt *Barb. All. 32. num. 48. cum Con. Reg. Ugol. etc. et Boss. n. 87. cum Sanch. Pont. Salsedo, et Hurt.* Cæterùm bene ait *Ronc.* teneri Episcopum dispensare ob quamcumque aliam causam, quæ prudentis judicio urgens videatur.

1006. — Causæ verò ob quas Episcopus non tenetur, sed potest dispensare, sunt I. Si nuptiæ sint contrahendæ inter Magistros, quia horum conjugia non fiunt nisi magna præcedente consideratione. II. Si Sponsi sint valde senes, aut valde dispares i

conditione, ætate, divitiis, aut qualitate. III. Si certò moraliter constet nullum adesse impedimentum; ita *Sanch. l. 3. D. 9. ex n. 3. Barb. All. 32. n. 41. Bon. q. 2. p. 6. Boss. ex n. 79. Pat. §. 5. n. 8. Pont. l. 5. c. 32. n. 6. Cabass. l. 3. c. 20. num. 3. Fill. tr. 10. c. 5. Salm. c. 8. n. 89*, licet non omnes hi AA. omnes dictas causas exprimant. Præterea notant hinc *Ronc. et Barb. ll. cc.* cum aliis, quod Episcopus possit in Denunciationibus dispensare etiam cum altero Sponsorum non sibi subdito, sicut enim potest eum cum subdito conjungere, ita etiam dispensare. Et hanc esse consuetudinem testatur *Roncaglia* qui addit *quest. 3.* eandem facultatem dispensandi habere Prælatos, qui jurisdictionem quasi Episcopalem habent. Hinc autem notandum, quod Episcopus dispensando in Denunciationibus semper tenetur diligenter aliunde inquirere de impedimentis, nisi communiter constaret non adesse.

1007. — Dubit. 1. an Vicarius Generalis Episcopi possit in Denunciationibus dispensare? Negant *Pont. l. 5. c. 31. num. 5. Dian. p. 5. t. 4. R. 263 et Gomez, Menoc. et Henr. ap. Escob. n. 570. ex Concilio Toletano, et Concil. Mediol. ac Declar. S. C. an. 1591. ap. Henr.* Sed affirmant communius et probabilius, *Sanch. l. 3. D. 7. n. 10. Pal. p. 13. §. 4. n. 2. Bon. p. 6. n. 7. Wigandt. tr. 16. n. 96. v. Dico, Elb. p. 386. n. 81. Barb. All. 32. n. 29. Ronc. p. 153. q. 3. R. 1.* (qui asserit cum *Gutt. et Sperelli*, ex antiqua consuetudine Vicarios semper in hoc dispensasse) et *Escob. n. 572. cum Nao. Con. Fill. Borb. et Hurt.*, quia Vicarius facit unum tribunal cum Episcopo. *Boss.* autem et *Esc.* dubitant de authenticitate oppositæ *Declar. S. C.*

Dubit. 2. an Parochus possit aliquando dispensare in Denunciationibus? Affirmant *Vega. Marchant. Vioaid. Led. et Verrarc. ap. Esc. n. 603.* et alii *ap. Salm. c. 8. n. 84.* qui n. 86. satis probabile putant, casu quo (ut aiunt) urgeat necessitas, et non possit adiri Episcopus, qui aliàs teneretur tunc dispensare ob aliquam ex causis descriptis n. 1006. Verius tamen, et communiter negant posse Parochum dispensare *Sanch. l. 3. D. 7. n. 17. Pal. p. 13. §. 4. n. 3. Pont. l. 5. c. 1. n. 2. et Escob. n. 605. cum Nao. Laym. Con. Vill. etc.* Ratio, quia revera Parochus nullam habet jurisdictionem in foro externo. Valde probabiliter tamen dicunt *Sanch. l. 3. D. 10. à n. 15. Laym. c. 4. n. 11. Croix. l. 3. p. 6. n. 494. Elbel. p. 386. n. 82. et Ronc. p. 153. q. 3. R. 2. cum Gob.* quod esto Parochus non possit dispensare, tamen in casibus, in quibus Episcopus dispensare tenetur, et adiri non possit, periculumque sit in mora, poterit declarare præceptum proclamationum non obligare, modo certus sit nullum adesse impedimentum. Imò in hujusmodi casibus censent *Buss. supra n. 1003. ad n. 7. Pont. l. 5. c. 32. n. 8. Boss. n. 108. cum Hurt. Salm. c. 8. n. 92. cum Pal. Trull. Dic. Sanch. Con. Gutt. ac Escob. n. 608. cum Sol. Lop. Led. etc.* posse ipsos Sponsos, si certi sint non esse impeditos, nuptias inire sine Denunciationibus. Dicit autem *Boss. n. 115.* quod si in talibus casibus Episcopus injustè neget dispensationem,